

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ORTAK TEFTİŞ BİRİMİ'NDE REFORMUN GEREKLİLİĞİ

Özgür MENGİLER*

ÖZET

Birleşmiş Milletler (BM) sistemi, üye devletlerin egemenlik yetkilerini korumaları üzerine kurulu olduğundan, devletlerin kurumsal süreçler üzerinde etkili olmaları, bir denetim organı olarak Ortak Teftiş Birimi'nin (OTB) işleyişinde aksaklıklara neden olmaktadır. Bu çalışmada, söz konusu aksaklıkları gidermek üzere OTB'nin oluşumu, işleyişi ve tavsiyelerinin uygulanmasında reform önerileri getirilmektedir.

İlk olarak, OTB'nin oluşumunda bir Danışma Kurulu'nun görevlendirilmesi, devletlerin etkisini azaltarak nitelikli üye seçimini kolaylaştırabilecektir. İkinci olarak, soruşturma işlevinin güçlendirilmesi, OTB'yi örgüt yönetimleri karşısında destekleyerek; BM denetim organları arasında işbirliğinin kurumsallaştırılması ise, olası işlev tekrarlarını önleyerek, OTB'nin yetki kapsamını ve işlevini belirginleştirebilecektir. Üçüncü olarak, katılımcı örgütlerin OTB tavsiyelerini karara bağlamaları için öngörülen sürenin kısaltılması ve BM Genel Sekreterliği'ndeki bir birimin uygulamayı izlemekle görevlendirilmesi, OTB tavsiyelerinin uygulanmasını kolaylaştırabilecektir.

Anahtar Kelimeler: Birleşmiş Milletler, Reform, Ortak Teftiş Birimi, Denetim

THE NEED FOR REFORM AT THE UNITED NATIONS JOINT INSPECTION UNIT

ABSTRACT

Since the United Nations (UN) system is such an organization within which the member states retain most of their jurisdiction, the whole institutional process is under state control, with the result that the Joint Inspection Unit (JIU), the unique external oversight body of the system, is adversely affected. In order to sideline those deficiencies, the article makes suggestions on reforming the formation and functioning of the JIU as well as on strengthening weak compliance of its recommendations.

Firstly, establishment of an advisory body, through reducing state influence, could contribute to improving the election of qualified inspectors. Secondly, strengthening the investigative function and institutionalization of cooperation with various oversight bodies within the UN system could provide support for the JIU and help clarify

* Dr., Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi

the scope of the JIU's mandate in its relations with the administration. Thirdly, shortening the period for considering the JIU recommendations by the legislative bodies of the participating organizations and entrusting a department under the UN Secretary-General with monitoring the implementation process could further strengthen the follow-up system on JIU recommendations.

Keywords: United Nations, Reform, Joint Inspection Unit, Oversight.

1. GİRİŐ

Uluslararası örgütlerin yetkilerini nasıl kullandıklarını gerekçelendirmelerini ifade eden hesap verebilirlik, geniş kapsamlı bir kavram olduğundan, sonuçları da izleme (*monitoring*), denetim (*oversight*) ve tazminat ödenmesini gerektiren hukuksal sorumluluğu (*liability*) içerecek kadar kapsamlıdır (Bradlow, 2010: 27). Buna koşut olarak, uluslararası örgütlerde denetimle görevli organlar (*oversight bodies*) da çeşitlilik göstermektedir. Yargı organları, mali denetim (*audit*) kurumları, kamu denetçileri (*ombudsman*), yönetimin yetki kullanırken olası suiistimalini önlemek amacıyla görev yapmaktadır. Aralarında hiyerarşik bir ilişki bulunmayan, aynı düzeydeki denetim kurumlarının birlikte işlev gördüğu “yatay hesap verebilirlik” olarak nitelendirilen (Everly, 2008: 90) bu uygulamalar ulusal sistemdekilerle benzerlik göstermektedir. Ancak bu, uluslararası örgütlerdeki denetim kurumlarının ulusal sistemdekiler kadar yaygın olduğun anlamını taşımamaktadır (Mattli ve Woods, 2009: 20). Bu nedenle, denetim organları her uluslararası örgütün yapısına bağlı olarak değişiklik göstermektedir. Örneğin, Avrupa Birliği (AB) gibi uluslarüstü nitelikli bir örgütlenme modelinde Adalet Divanı ve Sayıştay iki temel “denetim organı” (Wiener ve Alemanno, 2010: 318; Russett vd, 2010: 404; Pahre, 2005: 189) olarak iki temel denetim yöntemine, yargısal ve parlamenter denetime, işaret etmektedir.

Birleşmiş Milletler (BM) sisteminde ise temel organlar görevlendirmek yerine, duyulan gereksinim üzerine, çok sayıda yardımcı organ oluşturma yoluna gidilmiştir: Yönetim ve Bütçe Sorunları Danışma Komitesi (ACABQ), Program ve Eşgüdüm Komitesi (CPC), idari işlemlerin mali sonuçlarını incelemekle görevli Denetim Kurulu (Board of Auditors) ve diğer denetim organlarının etkinliğini inceleyerek, özellikle mali denetim sürecinin tarafsızlığını gözeterek Denetim Kurulu'nun çalışma planına ilişkin tavsiyede bulunmakla görevli (United Nations Secretary-General, 2005: 17-18) Bağımsız Denetim Danışma Komitesi (IAAC) gibi.

Kaynakların verimli kullanımını denetlemek ve yönetimin daha etkin kılınmasına ilişkin tavsiyede bulunmakla görevli olan Ortak Teftiş Birimi (Joint Inspection Unit – JIU, kısaca OTB) de bu bağlamda yer almaktadır. Üstelik, OTB'nin görev alanı, yalnızca BM örgütünü değil, BM sisteminde yer alan ve ODB Statüsü'nü kabul etmiş olan uluslararası örgütleri de kapsadığından; kurum, sistem ölçeğinde işlev gören tek denetim organı konumundadır. Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), Dünya Gıda ve Tarım örgütü (FAO), BM Eğitim Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO), Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü (ICAO), Uluslararası Denizcilik Örgütü (IMO), Dünya Sağlık Örgütü (WHO), Dünya Postalar Birliği (UPU), Uluslararası İletişim Birliği (ITU), Dünya Meteoroloji Örgütü (WMO), Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO), BM Endüstriyel Kalkınma Örgütü (UNIDO) ve Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı (IAEA) OTB'nin görev alanındadır.

Ancak, OTB'nin mevcut durumuyla varlığını sürdürmesi oldukça zor görünmektedir. Zira, hem BM sistemindeki denetim organlarına hem de özel olarak OTB'ye ciddi eleştiriler yöneltilmektedir. Bir yandan, BM'nin mali denetim ve kaynak yönetimi yetersiz görülmektedir. Hatta bu nedenle, BM sisteminde “denetim boşluğu”ndan söz edilmektedir (JIU, 2005: 2). Oysa, BM'nin barışı koruma ve insancıl yardım operasyonlarının, çevresel kalkınma ve insan hakları alanlarında yürüttüğü programların etkin uygulanabilmesi, kaynakların verimli kullanılmasına bağlıdır. Ayrıca, BM yönetiminin etkin olması, evrensel nitelikli örgütün uluslararası topluma karşı hesap verebilirliğini ortaya koyması (de Waart, 1994: 54-55) bakımından önem taşımaktadır. Diğer yandan, OTB gibi kendisi de bir denetim organı olmasına karşın, BM ve ona bağlı uzmanlık kuruluşlarının bütçelerinin incelenmesinde kilit rol oynayan ACABQ, OTB'nin denetimde kullandığı temel araç olan raporların, “kaynakların daha verimli kullanımı ve yönetimin daha etkin kılınması bakımından çok az değer taşıdığı” (1992: 3) saptamasında bulunmuştur. Bu ise, OTB'nin iki temel işlevini gerektiği gibi yerine getiremediği anlamını taşımaktadır. Dolayısıyla, OTB'de reform yapılması bir gereklilik olarak ortaya çıkmaktadır.

Reform önerisi getirilirken, OTB'nin kendisinin BM denetim organlarının tümü için dikkat çektiği (United Nations Secretary-General, 1994a: 8-9) üç unsurun dayanak alınması uygun görünmektedir. Buna göre, denetim organlarının üyelerinin bağımsızlığı, işlevlerinin kesin olarak

belirlenmesi ve tavsiyelerine uyulmasının sağlanması büyük önem taşımaktadır. OTB özelinde bakıldığında; reform çalışmasının, organın oluşumu, işlev ve yetkileri ile tavsiyelerinin uygulanması şeklinde üç aşamayı da içermesi gerekli görülmektedir.

2. ORTAK TEFTİŞ BİRİMİ'NİN OLUŞUMUNDA REFORM

OTB'nin oluşumu, BM'nin kuruluşundan bu yana yaşadığı en ciddi mali krizlerden biri sonucunda gerçekleşmiştir. Örgütün Kongo'daki Barışı Koruma Gücü'nün (ONUC) finansmanına kimi üye devletlerin katılmaya yanaşmamasıyla başlayan kriz, 1964 yılının sonunda, bir sonraki yıl için öngörülen örgüt bütçesinin onaylanmaması ile derinleşmiş; hatta, olağanüstü bütçe önlemlerinin geçici olarak uygulanması yöntemine başvurulmak zorunda kalınmıştır (Münch, 1998: 287-288). Bunun üzerine Fransız Sayıştay modeline dayalı bir denetim organının şekillendirilmesi (Münch, 1998: 288) yoluna gidilerek oluşturulan OTB, 1978'de göreve başlamıştır.

OTB, beş yıl süreyle görev yapmak üzere seçilen ve bu görevi en çok iki dönem sürdürebilecek olan 11 üyeden oluşmaktadır. OTB Statüsü'nün 2. maddesi uyarınca, üyelerin, ulusal denetim organlarının üyeleri arasından ya da; benzer şekilde, ulusal ya da uluslararası düzeyde idari ya da mali görevler üstlenerek deneyim kazanmış kişiler arasından seçilmesi öngörülmüştür.

Ancak üyelerin seçimi geçmiş dönemlerden itibaren eleştiri konusu yapılmış ve bu eleştiriler Genel Kurul'un bu konuda bir dizi karar almasına yol açmıştır. Sıklıkla dile getirilen eleştirilerden biri OTB üyelerinin niteliğine, diğeri seçilme yöntemine ilişkin olmak üzere iki noktada yoğunlaşmaktadır.

2.1. Nitelikli Üye Seçimi

Üye seçimine ilişkin olarak yöneltilen başlıca eleştiri, üyelerin OTB Statüsü'nde öngörüldüğü üzere mali ve idari konularda değil fakat daha çok diploması alanında deneyimli kişiler arasından seçilmesi olmuştur. Oysa, OTB üyelerinin niteliği doğrudan doğruya çalışmalarının niteliğiyle bağlantılıdır. Gerçekten de, Genel Kurul'un 59/267 sayılı ve 23 Aralık 2004 tarihli kararında, devletlerin üyelik için aday belirlerken; denetim, mali denetim, finans, proje ya da program değerlendirme, yönetim, insan kaynakları yönetimi, kamu yönetimi ya da performans gözlemi alanlarından en az birinde deneyimli olma koşulunu gözetmeleri gerektiği vurgulanmıştır.

Böyle bir karar alınması, büyük olasılıkla, denetçilerin yapacağı görevin açıklığa kavuşturulmasına duyulan gereksinime dayanmaktadır. Ancak bu gereksinim, aynı zamanda denetçilerin görevlerinin, dolayısıyla OTB'nin işlevinin yeterince belirginleşmemiş olduğuna işaret etmektedir. Bunun ise, Genel Kurul'un ilgili kararıyla giderilmeyecek kadar ciddi bir kurumsal eksiklik oluşturduğu görölmektedir.

Aslında, OTB'nin daha kuruluş aşamasında, bir organın kurumsal gelişimini olumsuz etkileyebilecek unsurların bulunması dikkat çekicidir.

İlk olarak, OTB'nin kurumsallaşması BM'nin başlıca organlarından daha sonra gerçekleşmiş ve kurum oluşum aşamasından itibaren oniki yıl boyunca sürekli statü kazanamamıştır. Gerçekten de, OTB'nin başlangıç noktasını, Genel Kurul'un 2049 (XX) sayılı ve 13 Aralık 1965 tarihli kararı uyarınca, Genel Kurul Başkanı tarafından belirlenecek olan 14 üye devletin temsilcilerince geçici bir komite meydana getirilmesi oluşturmuştur. BM ve uzmanlık kuruluşlarının denetimini gerçekleştirmekle görevlendirilen bu komitenin bir yıl sonra sunduğu rapor Genel Kurul kararı olarak kabul edilmiştir. Buna karşın, OTB'nin geçici statüsü, Genel Kurul'un 22 Aralık 1976'da aldığı 31/192 sayılı kararına kadar sürmüştür. Söz konusu kararla OTB, Genel Kurul'un ve BM'nin uzmanlık kuruluşlarının eşdeğer organlarının yardımcı organı konumunu kazanmıştır.

İkinci olarak, OTB'nin hukuksal statüsü tartışma konusu olmuştur (Münch, 1998: 289). Aslında, Genel Kurul'un denetim işlevinin kapsamı dikkate alındığında, bu sorgulama yerinde görünmemektedir. Zira, Genel Kurul'un denetime ilişkin yetkisi tartışma konusu yapılamayacak kadar kesindir. Öncelikle, Genel Kurul'a herhangi bir konuyu ya da sorunu görüşme yetkisi veren BM Antlaşması'nın 10. maddesi, bu organın denetim yetkisine temel oluşturmaktadır. İkincisi, denetim yetkisinin, Genel Kurul'un BM sistemindeki merkezi konumuna koşul olarak geliştiği görölmektedir. Üçüncüsü, Genel Kurul'un denetim yetkisi, BM organlarının yanısıra uzmanlık kuruluşları tarafından sunulan raporların incelenmesini de içermektedir. Dördüncü olarak, örgüt bütçesini onaylama yetkisi Genel Kurul'a aittir. Bütçeye ilişkin yetkinin, hem Genel Kurul'un BM sistemindeki merkezi konumuna işaret eder şekilde kapsayıcı hem de yaptırım uygulamaya olanak verecek ölçüde geniş olduğu görölmektedir. Buna göre, BM Antlaşması'nın md. 17(3) hükmü uyarınca, örgütün bütçesinden ayrı olarak uzmanlık

kuruluşlarının bütçe düzenlemelerinin onaylanması yetkisi de Genel Kurul'dadır. Diğer yandan, Genel Kurul, kendi payına düşen borcu ödemeyen üye devletin, BM Antlaşması'nın 19. maddesi uyarınca Genel Kurul'daki oy hakkını kaybetme olasılığı karşısında karar vermekle yetkili organdır. Beşinci olarak, BM Antlaşması'nın 7. maddesi, yardımcı organ kurulması amacıyla örgüt organlarına genel nitelikli yetki tanıırken; 22. madde, Genel Kurul özelinde işlevlerin gerektirdiği ölçüde aynı yetkiyi tanımaktadır. OTB de, Genel Kurul'un uygulamada, yapısı, yetki alanı, çalışma yöntemi ve görev süresi farklılaşan yardımcı organlarından birini oluşturmaktadır. Bu nedenle, Genel Kurul'un kendisine ait hangi işleve dayalı olarak ilgili yardımcı organı oluşturduğunu gerekçelendirmek gibi bir zorunluluğu bulunmamaktadır.

Dolayısıyla, OTB'nin oluşumunda Genel Kurul'un yetki aşımından söz etmek olanaklı değildir. Ancak sorun, söz konusu yetkinin işlevi göz önüne alındığında ortaya çıkmaktadır. Çünkü, Genel Kurul'un, kendisine sunulan raporları inceleme yetkisiyle, aynı zamanda, Genel Kurul'da temsil edilen her üye devletin, organların faaliyetlerine ilişkin bilgi edinmesine olanak sağlanması amaçlanmıştır. Oysa, rapor sunması beklenen organlardan biri olarak OTB'nin hangi faaliyetlerde bulunması gerektiğinin, daha nitelikli üye seçimi bağlamında Genel Kurul kararıyla üye devletlere hatırlatılması, giderilmesi gereken bir çelişki oluşturmaktadır.

Bu bağlamda, Genel Kurul'un da vurguladığı özellikleri temel alacak olan bir kurulun, adayların belirlenmesi amacıyla Genel Kurul'a yardımcı olmak üzere görevlendirilmesi uygun bir öneri olarak görünmektedir. OTB kendi hazırladığı reform önerisinde, BM sistemindeki katılımcı örgütlerin yöneticilerinin oluşturduğu ve BM Genel Sekreteri'nin başkanlık ettiği kurulun (CEB) temsilcilerinden oluşacak bir panelin, bu görevi yerine getirebileceğini belirtmiştir (JIU, 2003a: 3). Böylece, üye devletlerce önerilen adayların, bir kurulun gözden geçirme işlemine tabi tutulacak olması, adaylarda aranan nitelikler konusunda üye devletlerin daha seçici davranmasını sağlayabilecektir.

2.2. Üyelerin Seçiminde Siyasi Etkinin Azaltılması

OTB'nin oluşumuna ilişkin ikinci eleştiri konusunu ise, denetçilerin belirlendiği sürecin teknik olmaktan çok siyasi nitelik taşıması oluşturmuştur.

Aslında, OTB denetçilerinin siyasi güçten bağımsız kalması için kimi düzenlemeler bulunmaktadır. Gerçekten de, OTB Statüsü'nün 7. maddesi uyarınca, denetçilerin görevlerini tam bir bağımsızlık içinde ve yalnızca denetime konu olan örgütlerin çıkarı doğrultusunda yerine getirmeleri öngörülmüştür. Yine, Statü'nün 13., 14. ve 15. maddeleri uyarınca, OTB denetçilerinin, yargıçların sahip olduğu ayrıcalık ve bağımsızlıklara sahip kılındığı görülmektedir. Denetçilerin görev süreleri de, OTB Statüsü'nün 4. maddesiyle güvenceye alınarak; diğer denetçilerin oybirliğiyle olumsuz yönde aldıkları bir karar Genel Kurul'ca da onaylanmadığı sürece, görevin sürekliliği sağlanmıştır. Uluslararası Adalet Divanı da, 1954'teki *BM İdare Mahkemesi'nin Tazminat Kararlarının Etkileri* konulu danışma görüşünde, Genel Kurul tarafından oluşturulan yardımcı organların görece bağımsız olabileceğine işaret etmiştir. Divan, Genel Kurul'un, kendi yardımcı organı olan bir mahkemenin uyguladığı hukukun gereğini yerine getirmeme gibi bir hakkı bulunmadığını belirtmiştir (Kaikobad, 2007: 290). Buna karşın, OTB denetçilerinin seçildiği sürece ilişkin eleştiriler devam etmiştir.

Bu bağlamda, OTB denetçilerinin seçiminin, Genel Kurul'a bağlı başka teknik organların üyelerinin belirlendiği süreçlerden farklı olarak, devletlerin ağırlıklarının hissedildiği ve kaçınılmaz olarak siyasi nitelik kazanan bir süreç sonucunda gerçekleşmesi dikkat çekicidir. Öncelikle, sürecin başlaması üye devletlerin girişimiyle gerçekleşmektedir. Üye devletlerin ait oldukları bölgesel gruptaki mevcut boşluğu doldurmak üzere yeni üye önerme niyetlerini göstermelerinin ardından Genel Kurul, yıllık toplantısı sırasında, OTB üyeliği için aday gösterecek üye devletleri belirlemek üzere seçim yapmaktadır. Bu ilk aşamada belirlenenin denetçiler değil, fakat denetçileri aday gösterecek devletler olması dikkat çekmektedir. İkinci aşamada, aday denetçiler üzerinde Genel Kurul Başkanı, Ekonomik ve Sosyal Konsey Başkanı ve Genel Sekreter ile danışmalarda bulunmaktadır. Bu aşamada, gösterilen adaylardan birinin reddedilmesi önünde hukuksal bir engel bulunmamasına karşın, böyle bir olasılığın kurumsal yapı içinde rahatsızlığa neden olacağı değerlendirilmesi yapılmaktadır (Münch, 1998: 294). Çünkü son sözü Genel Kurul söylemektedir. Dolayısıyla, yeni OTB denetçilerinin kesin olarak atanması üçüncü aşamada, Genel Kurul'un kararıyla gerçekleşmektedir.

Ancak bu durum, seçim sürecinin siyasi niteliğinden arındığı anlamına gelmemektedir. Öyle ki, üye devletlerden yeterince destek görmemesi

nedeniyle OTB'nin bağımsızlığı dahi sorgulanabilmiştir (Bhatta, 2000: 141). Oysa, denetim kurumlarının bağımsızlığı bu kurumların govlemlerini yerine getirmelerinde temel koşullardan birini oluşturmaktadır ve soz konusu bağımsızlık, aynı zamanda ye devletlerin etkilerinden uzak olunmasını da içermektedir.

Genel Kurul'un kendisi de bu çelişkiyi hissetmiş; 61/238 sayılı ve 22 Aralık 2006 tarihli karar uyarınca, 1 Ocak 2008'den itibaren, OTB için aday gosterecek ülkelerin adları ile bu ülkelerin gosterecekleri adayların adlarının eşzamanlı olarak bildirilmesi uygulaması başlatılmıştır. Soz konusu uygulama her ne kadar adayların niteliğini etkileyebilecek bir yenilik getirirse de, seçim surcunda ye devletlerin yonlendirici olmalarını değiştirebilecek etkiye sahip değildir. Çünkü bu durum, BM'nin kurumsal yapısından kaynaklanmaktadır.

İlk olarak, BM'nin büyüklüğü ve faaliyet gosterdiği alanların çeşitliliği nedeniyle, rgtn karar alma surlemlerinde etkin olan siyasi gücün tek merkezde toplanması mümkün olmamaktadır. Dolayısıyla, ana organların yanısıra ye devletler de bu bağlamdaki gücü merkezlerinden birini oluşturmaktadır (Fowler ve Kuyama, 2007: 2). Aslında bu, BM sisteminin zelliğinden kaynaklanmaktadır. Çünkü BM, kurucu antlaşmasının 2(7) maddesi uyarınca, ye devletlerin esasen ulusal yetki alanına giren konulara karışmama ilkesi üzerine kurulmuştur.

İkinci olarak, ye devletlerin etkisi Genel Kurul'un, rgt adına ekonomik yaptırım ve askeri operasyon kararlarını alan Güvenlik Konseyi zerindeki denetiminin niteliğinden kaynaklanmaktadır. Çünkü, Güvenlik Konseyi'nin Genel Kurul'a karşı sorumlu tutulmasına ilişkin açık bir hukuksal dayanak bulunmamaktadır. Gerçekten de, Genel Kurul tam anlamıyla bir yasama organı konumunda değildir. Genel Kurul'un, bteye ve devletlerin BM'ye yeliğine ilişkin konular dışında, devletler üzerinde bağlayıcı karar alma ve uygulama yetkisi bulunmamaktadır.

Bu durumda, ye devletlerin Genel Kurul'un varlığına karşın kendi ağırlıklarını korumaları doğaldır. ye devletler arasında bte surcine ilişkin bir gor ayrılığı bulunması durumunda BM'nin amaçlarının gerçekleştirilmesinin tehlikeye girebileceği yorumu (Schlesinger, 2001: 296) da bundan kaynaklanıyor olsa gerekir.

Sonuç olarak, Genel Kurul'daki seçim surcunu ye devletlerin etkisinden tümüyle arındırmak olanaklı gornmemektedir. Ancak bunun

yerine, üye devletler arasındaki dengenin eşitlenmesi üzerinde durulabilecektir. Bu bağlamdaki ölçütü ise, üye devletler arasındaki coğrafi bölge gruplaşmaları oluşturabilecektir. Coğrafi dağılımda eşitlik, OTB Statüsü'nün 3. maddesinde öngörölmüş olmasına karşın, uygulamasında güçlüklerle karşılaşılmasıdır. Aslında bu durum OTB'ye özgü olmayıp, BM sisteminde yer alan başka organlar için de geçerlidir. Coğrafi gruplar arasında eşitlik sağlanması, OTB'ye özgü olmasa da, bu organ için özel önem taşımaktadır. Çünkü BM'nin bütçesi, giderlerin üye devletler arasında eşit olarak paylaşılması esasına ya da üye devletlerin gönüllü katılımına değil, üye devletlerin ödeme kapasitelerine göre Genel Kurul'ca yapılan paylaştırmaya dayanmaktadır. Üye devletlerin ölçek ve ekonomik güçlerinin temel alındığı bu paylaşırma sonucunda Güvenlik Konseyi'nin sürekli üyesi olan beş ülkenin en fazla payı ödemesi (Amerasinghe, 1998: 319) şartıcı olmasa gerekir. Bu durumda, denetim organı olan OTB'nin oluşumunda bölgesel gruplar arasında denge sağlanmasının önemi artmaktadır.

Üye adaylarının denetim için gerekli olan nitelikleri taşıyıp taşımadığını inceleyerek Genel Kurul'a tavsiyede bulunması önerilen kurulun, bu konuda da yardımcı olması beklenebilecektir. BM sistemindeki örgüt yöneticilerinin temsilcilerinden oluşacak bir kurulun adayların niteliğine ilişkin olarak Genel Kurul'a tavsiyede bulunması önerisi, coğrafi dağılım ilkesine uyulmasına daha çok dikkat edilmesini sağlayabilecektir. Ancak, önerilen kurulun kararının tavsiye niteliğinde olmakla sınırlı kalması ve devletlerin seçim sürecinde etkili olmasına engel oluşturulmaması önem taşımaktadır. Yine de, üye seçiminde devletler arasında eşitliği giderek daha çok gözeten bir uygulamaya geçilmesi olanaklı görünmektedir.

3. ORTAK TEFTİŞ BİRİMİ'NİN İŞLEV VE YETKİLERİNDE REFORM

OTB'ye yöneltilen ikinci eleştiri, kurumun işlevine ilişkindir. Bu bağlamda OTB'nin faaliyetlerinin, ya yetki kapsamını aştığı, yetki kapsamında kaldığı zaman da BM çerçevesinde mevcut diğer denetim kurumlarının gördüğü işlevi tekrarlamaktan ibaret olduğu dile getirilmiştir. Dolayısıyla, yapılacak bir değişikliğin, OTB'nin işlevinin vazgeçilmez olduğunu ortaya koyacak şekilde yetki kapsamını kesinleştirmesi gerekmektedir. Ancak, bu yapılırken yetki kapsamının hiçbir şekilde daraltılmaması ve işlevin özünün korunarak daha etkin hale getirilmesinin sağlanması gerekmektedir.

Kurumun işlev ve yetkilerinin özü, Statüsü'nün 5. maddesinde yer almaktadır:

“1. Denetçiler, çalışmanın verimliliği ve kaynakların usule uygun kullanılmasına ilişkin her konuda en geniş kapsamlı soruşturma yetkilerine sahip olacaktır.

2. (Denetçiler) yönetim ile (yönetimde kullanılan) yöntemlerin iyileştirilmesi ve örgütler arasında eşgüdümün artırılması amacıyla araştırma ve değerlendirme yaparak bağımsız görüş oluşturacaktır.

3. Birim, örgütlerce yürütülen faaliyetlerin en az maliyetle yürütüldüğünü ve bunun için olanak dahilinde bulunan kaynaklardan en fazla yarar sağlandığını güvenceye almalıdır.”

Görüldüğü üzere, OTB'nin işlevleri temelde üç alandaki yetkilerine dayandırılmıştır: Araştırma, değerlendirme ve soruşturma (JIU, 1996: 13). Araştırma (*inspection*), örgüt faaliyetlerinin, yerleşik kurallar ve idari talimatlar ile ayrılan kaynaklar ölçüt alınarak verimli ve etkin olup olmadığının saptanmasına yöneliktir. Değerlendirme (*evaluation*), başlangıçta öngörülen hedeflerin elde edilen sonuçlar ile ne kadar örtüştüğünün belirlenmesidir. Soruşturma (*investigation*) ise, kurallar ve yerleşik prosedürlerin ihlaline ilişkin iddiaların incelenmesidir. Aslında bu üç unsur, aynı zamanda, OTB'nin, bir dış denetim kurumu olarak iç denetim organlarının çalışmalarını güvence altına almasını da kapsadığından (Abraszewski vd, 1995: 41), diğer organların işlevlerini tekrarlamak yerine, bu organlar arasında eşgüdümü sağlayabilecektir.

3.1. Yetki Kapsamının Belirleyicisi Olarak Soruşturma

OTB'nin yetki alanı oldukça geniş tutulmuştur. Bu genişliğin, OTB'nin Genel Kurul'a bağlı bir organ olmasıyla bağlantılı olarak değerlendirilmesi gerekir. Zira, OTB Statüsü'nün 1. maddesiyle, denetim işlevinin, Genel Kurul ile Genel Kurul'un yetki kapsamında bulunan alanlarda faaliyet gösteren yardımcı kuruluşların işlevleriyle ilişkilendirildiği görülmektedir. Bu nedenle, OTB Statüsü'nün, BM kapsamındaki tüm yardımcı organlar üzerinde, bu organların statüyü kabul ettiklerine ilişkin ayrı bir karar almalarına gerek olmaksızın, hukuksal bağlayıcılığı bulunmaktadır. Söz konusu bağlayıcılık, OTB'nin kuruluşuna esas oluşturan ve Statüsü'nün onaylandığı Genel Kurul kararından kaynaklanmaktadır (United Nations, 2000: 355). Aralarında

herhangi bir ayırım yapılmaksızın, program, fon ya da ofis adını taşıyan yardımcı organları (BM Çocuklara Yardım Fonu - UNICEF, BM Mülteciler Yüksek Komiserliği - UNHCR, BM Ticaret ve Kalkınma Konferansı - UNCTAD, BM Kalkınma Programı - UNDP, BM Çevre Programı - UNEP, BM Nüfus Fonu - UNFPA, BM Gıda Programı - WFP, BM İnsan Yerleşimleri Konferansı - Habitat, BM Yardım Ajansı - UNRWA) da içermek üzere, BM'ye bağlı tüm yardımcı organlar bu kapsamda yer almaktadır (United Nations, 2000: 307).

OTB'nin yetkisinin sınırını, Genel Kurul'un yetki kapsamına koşturarak değerlendirilmektedir. Bu bağlamda, Genel Kurul'un yetkisi ile OTB'nin yetkisinin karşılıklı olarak açıklayıcı olduğu görülmektedir. Genel Kurul, BM'nin yardımcı organları ve BM sisteminde yer alan uzmanlık kuruluşlarının görevlerini gerektiği gibi yerine getirdiklerini güvence altına almak durumundadır (White, 2000: 294). Diğer bir deyişle, söz konusu organların hesap verebilirliğinden Genel Kurul sorumludur. Buna karşılık OTB de, bu organlar üzerinde gerçekleştirdiği denetim işlevi nedeniyle Genel Kurul'a (ve denetlediği uzmanlık kuruluşlarının yasama organlarına) karşı sorumludur. Bu karşılıklı açıklayıcılığın dayanak noktasını ise, Genel Kurul'un bütçe üzerindeki yetkisi oluşturmaktadır. Ancak, Genel Kurul'un özellikle OTB'nin göreviyle bağlantılı yetkileri kimi belirsizlikler içermektedir.

Öncelikle, yardımcı organların oluşumunun, Genel Kurul'un açık ya da üstü kapalı yetkilerine koşturarak gerçekleşebilmesi (McClure, 1960: 215; De Wet, 2005: 184) nedeniyle, bu organların yetki kapsamının kesin olarak saptanması söz konusu olamaz. Uluslararası Adalet Divanı da, belirleyici olarak yalnızca, yardımcı organın ana organın yetki kapsamına giren bir çalışma alanı olmasını yeterli saymıştır. Öyle ki, kimi yazarlar yetki kapsamındaki esnekliği vurgular şeklinde, kurucu antlaşmada "özellikle yasaklanmış olmamak koşuluyla" her konunun yardımcı organın görev alanına girebileceğini (Higgins, 1987: 24) belirtmektedir. Ancak bu, yardımcı organlardan biri olarak OTB'nin Genel Kurul ile birebir aynı yetkileri kullandığı anlamına gelmemektedir. Çünkü, yardımcı organın, ana organdan farklı işlevleri yerine getirmek üzere farklı yetkilerle donatılmış olması, ana organın bu işlevi doğrudan doğruya yerine getirememesinin doğal bir sonucudur (De Wet, 2005: 185). Ayrıca Genel Kurul'un yetkilerini yardımcı organına devretmesi söz konusu değildir (Footer, 2006: 293). Bu durum ise, OTB'nin yetki kapsamının kesin olarak belirlenemediğini göstermektedir.

İkinci olarak; OTB, denetim işlevini yerine getirirken dayanak aldığı Genel Kurul gibi, halk tarafından seçilen bir parlamentonun sahip olduğu siyasi destekten yoksun olduğundan, denetlediği örgüt yönetimi ile arasında denge kurması güçleşmektedir. Bütçeyi onaylama yetkisinin örgüt içinde Genel Kurul'un siyasi gücünü üstün kıldığı (Franck, 1995: 36) yadsınamazsa da; bu, parlamenter sistemlerdekine benzer bir güç olmaktan çok uzaktır. Hatta, hesap verebilirliğin doğrudan yöneleceği halk kitlesinin bulunmaması nedeniyle, uluslararası örgütlerde "hesap verebilirlik açığı"ndan (Gulbrandsen, 2008: 63; Moravcsik, 2005: 216; Bryant, 2003: 403) söz edilmektedir. Genel Kurul ile örgüt kararlarının uygulanmasından sorumlu olan Genel Sekreter arasındaki ilişki de, siyasi nitelikli bir organ olmasına karşın Genel Kurul'un, denetim işlevini yerine getirirken siyasi gücünden ziyade yargısal denetimden yararlanma yoluna gittiğini göstermektedir. Gerçekten de, Genel Sekreter, BM sisteminde üye devlet temsilcilerinin yanısıra bir güç odağı haline gelebilmiştir. Genel Sekreter, örgütün mali kaynaklarının kullanımından ve çalışma programının belirlenmesinden sorumlu konumundadır (Ford, 1957: 89-90). Zira BM Antlaşması, Genel Kurul'un Genel Sekreter üzerindeki denetiminin kesin sınırlarını çizmemiştir. Kurucu antlaşma, Genel Kurul'a temel parametreleri belirleme yetkisi tanımak ve Genel Sekreter'i, bu parametreler çerçevesinde, örgütün kararlaştırdığı politikalar ile programların uygulanmasıyla görevli kılmakla yetinmiştir. Ayrıntılar ise uygulamaya bırakılmıştır (United Nations, 2006: 460). Ancak bu durumda, uygulamada Genel Kurul ile Genel Sekreter arasında birbirlerini karşılıklı olarak dengeleme çabaları gözlenmiştir. Genel Kurul, Genel Sekreter'in yetkisini kullanırken hukuka uygun hareket edip etmediğini belirlemekle görevli bir idare mahkemesi (United Nations Administrative Tribunal)¹ oluşturma yoluyla, karşılıklı dengeyi kurmaya çalışmıştır.

Genel Kurul ile Genel Sekreter arasında birbirini karşılıklı dengeleme çabası, OTB ile Genel Sekreter arasında da söz konusudur. OTB, Genel Sekreter'e yönelik eleştirilerini raporlarına da yansıtmiş; bu bağlamda ciddi eksiklikleri dile getirmekten kaçınmamıştır. Söz konusu eleştiriler arasında,

¹ BM İdare Mahkemesi, örgüt çerçevesinde yeni bir idari yargı sisteminin 1 Temmuz 2009 itibarıyla yürürlüğe girmesi nedeniyle, 31 Aralık 2009'da sona ermiştir. İşlemi gerçekleştiren Genel Kurul'un 63/253 sayılı ve 24 Aralık 2008 tarihli kararıyla kabul ettiği yeni statü uyarınca, iki kademeli bir sistem oluşturularak BM Uyuşmazlık Mahkemesi ve BM Temyiz Mahkemesi'nin kurulması gerçekleştirilmiştir.

BM personeli seçiminin kurucu antlaşmanın 101. maddesinde öngörülen yüksek standartlara uygun bir süreç olarak gerçekleştirilmediği (Daes, 1994: 12), kadın eleman sayısının arttırılmasına ilişkin olarak Genel Sekreter tarafından sunulan raporların analizden çok istatistiksel bilgi içeren metinlere dönüştüğü (Daes, 1994: 21), Genel Sekreterliğin personele yöneltilen usulsüzlük iddialarını bertaraf edebilecek hesap verebilirlik mekanizmalarından yoksun olduğu (Othman, 1994: 19), BM tarafından yürütülen barış operasyonlarının uygulanmasına ilgili merkezden katkıda bulunan yerleşik koordinatörlerin gerekli yetkiyle donatılmamalarına karşın sorumlu tutulmaları (Ortiz, 2009: 38) gibi, örgütün en temel işlevlerine ilişkin önemli saptamalar yer almaktadır. OTB benzer eleştirileri, denetimi kapsamında yer alan diğer örgütlerin yönetimlerine de yöneltmiştir. Örneğin, belirli hizmetlerin belirli koşullar altında sağlanması amacıyla üçüncü kişilerle sözleşme yapılması BM sisteminde yaygın olarak başvurulan bir yöntem olmasına karşın, bu konuda gözetimden sorumlu bir görevli bulunmaması (Abraszewski vd, 1997: 18) eleştirilmiştir. Özellikle dikkat çekici olan nokta ise, OTB'nin, yönelttiği eleştirileri desteklemek üzere ilgili Genel Kurul kararlarına atıfta bulunmasıdır. Örneğin, yönetimde yetki devrinin, bu yetkinin kullanılabilmesi için gerekli olan kaynağı sağlamaksızın gerçekleştirilmesi (Gonzalez ve Münch, 2000: 6-7) eleştirilmiştir. Dayanak noktasını ise, Genel Kurul'un, BM personeline yapılan yetki devrinin gerekli hesap verebilirlik mekanizmaları geliştirilmeden gerçekleştirildiğini belirttiği 53/221 sayılı kararı oluşturmuştur.

Bu ciddi eleştirilere karşın, dikkat çekilen noktaların neredeyse tümünün yalnızca örgütsel yönetimde verimliliği arttırmaya yönelik olduğu görülmektedir. Buna karşılık, yönetimin faaliyetlerinde asgari maliyetle hareket edip etmediği ve mevcut kaynaklardan azami yararı sağlayıp sağlayamadığı üzerinde yeterince durulmamıştır. Bu, büyük olasılıkla; halk tarafından seçilmiş temsilcilerin siyasi desteğinden yoksun bir denetim organı olarak OTB'nin, denetlemekle görevli olduğu yönetim biriminin başında bulunan BM Genel Sekreteri ile arasında gerekli dengeyi kuramamış olmasından kaynaklanmaktadır. Hatta, Statüsü'nün 6. maddesi uyarınca OTB, gerektiğinde önceden haber vermeksizin yerinde denetim yapma olanağı bulunmasına karşın, bu yetkiden yararlanmamıştır.

Gerçekten de, örgüt kaynaklarından en verimli şekilde yararlanılmasını sağlamak üzere bütçe sürecinde öngörülen köklü değişikliğin, OTB'nin

değil fakat büyük ölçüde Genel Sekreter'in girişimi sonucu gerçekleştiği, Genel Kurul'un ilgili kararlarında izlenebilmektedir. Genel Kurul'un bütçe sürecinin iyileştirilmesine ilişkin 41/213 sayılı ve 19 Aralık 1986 tarihli kararında, Genel Sekreter'in yönetimine saygı gösterilmesi gereğine yer verilmiştir. Yine, Genel Kurul'un 52/12 B ve 19 Aralık 1997 tarihli kararında, Genel Sekreter'in, bütçe sürecinin değişmesine ilişkin tavsiyesine atıfta bulunulmuştur. Buna karşılık, OTB'nin sürece dahil olması, daha ileri bir aşamada, Genel Kurul'un 53/205 sayılı ve 18 Aralık 1998 tarihli kararıyla gerçekleşmiş ve OTB'den karşılaştırmalı bir analiz yapması istenmiştir. Oysa, önceki bütçe uygulamalarındaki izleme ve değerlendirme aşamalarında bütçe hedeflerinin tutturulup tutturulmadığının saptanamamasından kaynaklanan eksikliğin daha başlangıçta, 1978 yılında, farkına varan ve bu konuda, beklenen sonuçların açıkça belirtildiği ve hedeflerin süre sınırlamasıyla yer alacağı yeni bir format önerisini getiren OTB olmuştur.

Dolayısıyla, OTB'nin işlev ve yetkilerinde yapılacak bir reform; bu organın yetki kapsamının belirginleşmesini kolaylaştırdığı gibi, OTB'nin, kendisi ile denetlediği organların yönetimleri arasındaki dengede güçlü bir ağırlık merkezi oluşturmasını sağlamalıdır. Bu da, OTB'nin raporlarını hazırlarken soruşturma işlevini de, araştırma ve değerlendirme işlevleriyle birlikte, daha vurgulu şekilde yerine getirmesiyle gerçekleşebilecektir. Zaten, hiçbir başvuru olmaksızın kendiliğinden kullanabilmesi nedeniyle OTB'yi güçlü kılan tek araç olan rapor hazırlama, ancak soruşturma işleviyle etkinleştirilebilecektir. Böylece, raporların örgüt yönetimleri tarafından değiştirilememesinin OTB'yi güçlü kılabileceği nitelendirmesi (Childers ve Urquhart, 1994: 147) de anlam kazanacaktır. OTB'nin işlevleri arasında zaten öngörülmüş bulunan soruşturma, uluslararası örgütler hukukunda da giderek yaygınlaşan ölçüde, denetim işlevini desteklemek üzere kullanılmaktadır (Mathiason, 2007: 250).

Bu bağlamda, ilk olarak, soruşturma işlevinin doğru tanımlanması gerekmektedir. OTB'nin kendi reform önerisinde, işlevlerini, yalnızca denetlediği örgüt yönetimlerine "insan, mali ve diğer kaynaklarını daha etkin ve verimli kullanmalarına yardımcı olma" şeklinde tanımlaması (JIU, 2003a) uygun görünmemektedir. Çünkü, böyle bir tanımlama hem yetki kapsamını belirsizleştirecek hem de OTB'nin etkinliğini zayıflatabilecektir. Aynı şekilde OTB'nin bu çerçevede soruşturma işlevi için getirdiği tanımda da, "durum,

olay ve süreçlerin; verimsizlik, düşük düzeyli üretim ve kaynaklar ile fırsatların değerlendirilmemesi yönünde delil bulunması durumunda yapılacak inceleme” (JIU, 2003a: 5) şeklinde yer alan ifade uygun görünmektedir. Onun yerine, yine OTB tarafından 1996 yılında yapılmış olan tanım, OTB’nin denetlediği organların yönetimleriyle arasında sağlam bir denge kurabilmesi için daha uygundur. Buna göre soruşturma, “kurallar ve yerleşik prosedürlerin ihlali, kötü yönetim, kaynakların gereksiz yere harcanması ve yetkinin kötüye kullanılması” ile “ciddi boyutlarda yolsuzluk ya da mali ve bteye ilişkin denetimlerin yetersizliği durumlarında, iddiaların incelenerek söz konusu ihlallerin giderilmesine yönelik öneriler sunulması ya da konunun ilgili hukuksal merciin ve/ya da ilgili örgütün iç denetim mekanizmasının dikkatine getirilmesi”ni (JIU, 1996: 19) içermektedir. Böylece, aynı zamanda, yönetimde verimliliği ve etkinliği arttırmak üzere “rgt faaliyetlerinin kaynakların kullanımında geçerli olan kriterlere uyup uymadığını belirlemek” şeklinde gerçekleştirilen araştırma işlevi ile farklılaşma sağlanabilecektir. BM sistemi ölçeğindeki soruşturma yetkisi; usulsüzlük görülen durumlarda kayıpların karşılanması için konunun ulusal hukuk süreçlerine bırakılmasının, sonuç almada ciddi gecikme ya da ulusal ceza yargılama sistemlerindeki farklılık gibi olumsuz yönlerinin (Fox vd, 2000: 4) giderilmesine yardımcı olabilecektir. Ancak bunun ötesinde, yalnızca soruşturma yetkisinin kullanılması olasılığı dahi, katılımcı örgüt yönetimleri üzerinde caydırıcı etkiye sahip olacak ve soruşturma işlevinin önleyici rolünü güçlendirecektir.

İkinci olarak, soruşturma işlevinin vurgulanması, OTB ile katılımcı örgüt yönetimleri arasında karşılıklı denge kurulmasına yardımcı olabilecektir. Aslında böyle bir dengenin kurulabilmesi için zemin mevcuttur. Çünkü, OTB’nin tavsiyede bulunma yetkisinin kapsamı, denetlediği organların kendi iç ve dış denetimlerini gerçekleştirmelerine yardımcı olmayı da içermektedir. OTB Statüsü’nn 5. maddesi, iç denetime ilişkin tavsiye yetkisinin, ilgili kurumun en üst düzey yöneticisinin istemi üzerine ya da OTB’nin kendi girişimiyle kullanılmasına olanak tanımaktadır. Ayrıca, bu yetkinin süreklilik içerdiği açıktır. Zira, bu yetkinin, gerektiğinde belirli aralıklarla ve sürekli olarak, gerektiğinde de geçici değerlendirmeler yapılarak kullanılması olanaklı kılınmıştır. OTB ile katılımcı örgüt yöneticileri arasında sağlam bir denge kurulması durumunda, Genel Kurul’un 50/233 sayılı ve 7 Haziran 1996 tarihli kararında olduğu gibi, ilgili yöneticilere çağrıda bulunarak OTB’nin

kendilerinden istemiş olduğu tüm bilgi ve belgelerin zamanında teslim edilmesini istemesine gerek kalmayacaktır.

Sonuç olarak, OTB Statüsü'nn 5. maddesinde yapılacak bir değişikle, söz konusu maddenin 1. ve 3. fıkralarının birleştirilerek soruşturma işlevinin vurgulanması doğru görünmektedir. Buna göre, 5 (1) maddesi řu Şekilde değiştirilebilecektir:

“Denetçiler, çalışmanın verimliliği ve kaynakların usule uygun kullanılmasına ilişkin her konuda, özellikle örgütlerce yürütülen faaliyetlerin en az maliyetle ve kaynaklardan en fazla yarar sağlandığını saptamak üzere, en geniş kapsamlı soruşturma yetkilerine sahip olacaktır.”

3.2. Denetim Organları Arasında Eşgüdümün Kurumsallaşması

OTB'nin işlevine ilişkin olarak açıklığa kavuşturulması gereken diğer konu, bu kurumun işlevlerinin, BM sisteminde yer alan başka denetim kurumlarının işlevlerinin tekrarı olup olmadığıdır. Zira, BM'de reform çalışmaları bağlamında görevlendirilen Bağımsız İzleme Komitesi, OTB'nin varlığını sürdürmemesi gerektiği görüşünü dile getirdiği raporunda bu saptamada bulunmuştur (Independent Steering Committee, 2006: 9).

Üstelik, yalnızca İzleme Komitesi değil, BM Genel Sekreteri de, aynı sonuca varmamakla birlikte, reform nerileri arasında, BM kapsamındaki denetim kurumlarının birbirinin tekrarı olan işlevlere sahip olduğu görüşüne (Ban, 2006) yer vermiştir. Ancak, bu bağlamda dikkate değer kimi noktalar bulunmaktadır.

Öncelikle, uluslararası örgütlerde iç denetim ve dış denetim birbirinden farklıdır. BM kaynaklarını kullanan her birimde kendi iç denetimini yapan bir organın bulunması doğaldır. Örneğin, 1990'lı yılların ilk yarısında BM fonlarının kullanımında usulsüzlük ve yolsuzluk kaygılarının yoğunlaştığı bir dönemde, Genel Kurul'un 48/218 B sayılı ve 29 Temmuz 1994 tarihli kararıyla kurulan iç Denetim Hizmetleri Ofisi (kısaca OIOS) de, araştırma, değerlendirme ve soruşturmayı içeren denetim işlevini görmektedir. Üstelik, çalışma alanı bireysel Őikayet mekanizmasını içermediğinden raporlarında ve tavsiyelerinde daha çok genel konulara değinmesi (Smrkolj, 2009: 190), OIOS'yi OTB ile işlev örtüşmesine götürebilecektir.

Ancak, OTB ve OIOS farklı işlevleri yerine getirmektedir. OIOS, BM Genel Sekreteri'ne bağlı bir iç denetim kurumuyken; OTB, dış denetimi

gerçekleştiren kurum konumundadır. Bu bağlamda dış denetim, iç denetim organının performansını da denetlemektedir (United Nations Secretary-General, 1994b).

İkinci olarak, iç denetim, tanımı gereği yönetime bağlı olduğundan dış denetimden beklenen işlevi yerine getiremez. Bu, iç denetim kurumlarının yeterince özerk olmadığı anlamına gelmemektedir. Ancak bu bağımsızlık, dış denetim kurumunun sahip olduğu avantajı ortadan kaldırmaz. Örneğin, Dünya Bankası'na bağlı olarak denetim yapan Operasyonel Değerlendirme Departmanı'nın uygulamaları genelde başarılı olarak değerlendirilmekle birlikte yalnızca iç denetim işlevi görmesinin bir "zafiyet" olarak nitelendirildiği (Zweifel, 2006: 95) görülmektedir. Aynı durum, OIOS için de geçerlidir. Zira, OIOS ikinci yıllık raporunda, çalışmasını yavaşlatma girişimleriyle karşı karşıya kaldığını belirtmiştir (Beigbeder, 2003: 185). Genel Sekreterliğe bağlı olması, OIOS için "engelleyici" bir unsur olarak değerlendirilmiş ve OIOS'nin kimi kararlarının Genel Sekreterlik tarafından gerektiği gibi uygulanmadığı eleştirilerine (Franda, 2006: 207) yol açmıştır.

Diğer yandan, yalnızca hesapların ve mali bildirimlerin denetlenmesiyle görevli olarak, Genel Kurul'un 74 (I) sayılı ve 7 Aralık 1946 tarihli kararıyla kurulan Denetim Kurulu (Board of Auditors), sürekli görev yapan uluslararası bir organın denetçilerinden değil, fakat Genel Kurul'ca belirlenen üç üye devletin yüksek denetim kurumunun başındaki isimlerden oluşmaktadır. Kurul'da üç Dış Denetim Direktörü'nün Denetim Operasyonları Komitesi adı altında tam zamanlı görev yapması bu durumu temelden değiştirir nitelikte görünmemektedir.

Üçüncü olarak, OTB, BM sisteminin genelinde yetki kullanmaktadır. Diğer denetim kurumlarının böyle bir olanağı bulunmamaktadır. OTB'nin raporlarının büyük bölümünü BM sistemi ölçeğinde yapılan çalışmalar oluşturmaktadır.

Bununla birlikte, denetim tekrarı olasılığı bulunduğundan, bu olasılığı gidermek üzere denetim kurumları arasındaki eşgüdümün artırılması gerekmektedir. Aslında 1997'den itibaren OTB, Denetim Kurulu ve OIOS arasında yıllık toplantılar düzenlenerek eşgüdümün kurumsallaşması yönünde ilerleme kaydedilmiştir. OTB ile Denetim Kurulu arasında bilgi ve belge değişimiyle, ortak konularda görüş alışverişinde bulunmaktadır. Bu noktada yapılması gereken, mevcut denetim kurumlarına son verilmesi ya da bu

kurumların yetki kapsamının daraltılması değil, aradaki eşgüdümün artırılarak uygulamada olası tekrarların önlenmesidir. Bunun için de üç denetim organı arasındaki toplantıların kurumsallaştırılması yarar sağlayabilecektir. Özellikle yıllık toplantıların ortaklaşa gerçekleştirilmesi, çalışma planlarının henüz tamamlanmadığı bir aşamada olası tekrarların önlenmesine önemli katkıda bulunabilecektir.

4. ORTAK TEFTİŞ BİRİMİ'NİN TAVSİYELERİNİN UYGULANMASINDA REFORM

BM'de reform çalışmaları bağlamında görevlendirilen Bağımsız İzleme Komitesi'nin, OTB'nin varlığını sürdürmesine yönelik kuşkusunu dile getirirken dayandığı noktalardan birini de, OTB raporlarında yer alan tavsiyelerin BM ve katılımcı örgütlerce dikkate alınmaması oluşturmaktadır (Independent Steering Committee, 2006: 9).

Gerçekten de, OTB'nin raporları tavsiye niteliğinde olduğundan, BM ve katılımcı örgütler için hukuksal bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Raporlarda yer alan tavsiyelerin bağlayıcı olabilmesi için katılımcı uluslararası örgütlerin yasama organlarıncaya karar olarak benimsenmesi gerekmektedir. Kararların uygulanması, ikinci aşamada, katılımcı örgütlerin yönetimlerince gerçekleştirilmektedir. Bu noktada yapılması gereken, OTB'nin karar alma sürecinde daha etkin kılınmasının sağlanmasına yönelik bir değişikliktir. Böyle bir değişikliğin gerçekleşmesi ise, üye devletler ile örgüt yönetimlerinin işbirliğinin sağlanmasına bağlıdır.

4.1. Tavsiyelerin Karar Olarak Benimsenmesi

OTB tavsiyelerinin uygulamaya geçirilebilmesi için karara dönüştürülmesi gerekmektedir. Ancak, bu durum OTB'ye özgü değildir. Uluslararası örgütler çerçevesinde görev yapan denetim organlarının kararları hukuksal bağlayıcılık içermemektedir. Kimi yazarlar bunu hesap verebilirlik yönünden bir eksiklik olarak değerlendirmektedir. Çünkü, örgüt organlarından, kararlarını dayandırdıkları temeli açıklamak durumunda oldukları gerekçelendirme aşaması denetim yapılmasıyla gerçekleştirilmekteyse de, kurallara uymamanın yaptırımla karşılaştığı aşama eksik kalmaktadır (Schedler, 1999: 14-17; Yokoi-Arai, 2002: 255). Ancak bu yaklaşıma dayanarak, denetim organlarının, kararları doğrudan bağlayıcı

olmadığı için, tümüyle etkisiz kaldıklarını düşünmek doğru olmayacaktır (Reif, 2004: 61). Aynı durum OTB için de geçerlidir.

OTB'nin yaptırım işlevi bulunmaması, yardımcı organı olduğu Genel Kurul'un yetkileriyle bağlantılıdır. OTB'nin yetkisine temel oluşturan, Genel Kurul'un raporlara dayalı bilgi edinme hakkı, kendisine sunulmuş olan raporlara ilişkin direktif verme yetkisini içermemektedir. OTB denetçilerinin de, hazırladıkları raporlara ilişkin olarak karar almaları ya da denetledikleri örgütlerin yönetimine müdahale etmeleri söz konusu değildir (Dijkzeul, 1997: 179; Münch, 1998: 297).

OTB'nin tavsiyelerinin uygulanmasında karşılaşılan iki temel güçlüğün bulunduğu dikkat çekmektedir. Birincisi, faaliyetlerini oldukça geniş kapsamda yürüten BM gibi evrensel nitelikli bir uluslararası örgüt çerçevesinde idari işlevlerin yerine getirilmesinin güçlüğü açıktır. OTB raporlarının özellikle BM dışındaki katılımcı örgütlerin karar organlarıncı (örneğin WHO Yürütme Kurulu, IAEA Governörler Konseyi, IMO Konseyi) yılda yalnızca bir kez ele alındığı ve nadiren karara bağlandığı görülmektedir (JIU, 2001: 9,10,12; JIU, 2009: 10).

Ancak, bunun ötesinde, BM sisteminde yasama organlarıncı alınan kararların uygulanması üye devletlerin kararlılığına bağlıdır. Bunun nedeni ise, uluslararası örgütler hukukunda, politikaların ve kararların uygulanmasında etkinliğin sağlanabilmesi için ya örgütün kesin olarak tanımlanmış bir hiyerarşik yapısının olması ya da uygulayıcı konumundakilere, söz konusu politikayı ya da kararı, uygulanacağı koşullarla uyumlu hale getirmek üzere esneklik gösterme olanağı tanınması olmak üzere iki alternatifin söz konusu olmasıdır. Ancak, BM gibi kapsamlı yetki devrinin gerçekleşmediği durumlarda ikinci alternatif söz konusu olur ki, uygulamanın başarısı uygulayıcı konumunda olan örgüt yöneticileriyle üye devletler arasındaki işbirliğine bağlıdır. Bu durumda ortaya çıkan güçlük, kararların uygulanma süreçlerinde farklı kurumsal düzeylerde bulunan siyasi ve idari aktörlerin yetkilerinin nadiren kesin hatlarla belirlenmiş olmasıdır (Knill, 2006: 362). OTB tavsiyelerinin uygulanması bağlamında da bu ikinci durum geçerli olduğundan; özellikle, tavsiyelerin soyut olması ölçüsünde, uygulamanın, üye devletlerin de dahil olduğu çeşitli etkileşimler içeren, zorlu bir süreç sonucunda ortaya çıkması beklenebilecektir.

Aslında, bir denetim organının bağlayıcı karar alma yetkisinin bulunmaması ile karar alma sürecinde rolü olmaması birbirinden farklıdır. OTB'nin BM'nin karar alma sürecinde doğrudan etkisi bulunmamaktadır. Örneğin, uluslararası kamu sektörü hesap standartlarının (kısaca IPSAS) benimsenmesinde dayanak noktasını, Genel Kurul'un ilgili komitesinin görüşü oluştururken; OTB'nin konuya ilişkin raporunun amacı, yeni standartların BM sisteminde uygulamaya geçirilmesi sürecinin incelenerek "en iyi uygulamaların ve olası risklerin" (Biraud, 2010) ortaya konulmasıyla sınırlı kalmıştır. Bu durum, OTB'nin varlığının sona ermesi görüşünü dile getiren İzleme Komitesi'nin, OTB'nin işlevini "araştırma ve inceleme yapmaktan ibaret" şeklinde nitelendirmesinin de dayanak noktasını oluşturmuş olsa gerekir.

Dolayısıyla, yapılacak bir değişiklikle ODB'nin hazırladığı raporların, örgütlerin karar alma sürecinde daha çok dikkate alınan bir rol üstlenmesi sağlanabilecektir. OTB tavsiyelerinin uygulamada onaylanmadan yalnızca "not edilmek"le yetinilmesi, süreci hukuksal sürüncemede bıraktığı gibi, OTB için de bir "kaygı" nedeni (JIU, 1996: 10) oluşturmaktadır. Tavsiyelerinin karar statüsüne geçip geçmediğinin belirlenmesini kolaylaştırmak için, OTB'nin de, raporlarında, genel sorunlara değinmek yerine, açık ifadeler kullanılarak hazırlanmış, somut bulgular ve analizle desteklenen, kaynaklar ve teknik altyapı bakımından uygulanabilir önlemlere yer vermesi gerekmektedir.

Buna karşılık, katılımcı örgütlerin yetkili yasama organlarının OTB raporlarını ele alabilmeleri için OTB Statüsü'nün 11. maddesinde öngörülen azami dağıtım sürelerinin kısaltılması düşünülebilecektir. Statü'nün 11 (4) (d) ve (e) hükümleri uyarınca, tek organa ilişkin raporların en geç 3 ay içinde, birden çok organı ilgilendiren raporların ise en geç 6 ay içinde katılımcı örgütlerin yasama organlarına ulaştırılması öngörülmüştür. Ayrıca, bu ikinci durumda, gönderilecek rapora kendi görüşlerini de ekleyecek olan katılımcı örgüt yöneticilerine daha fazla süre tanınarak, sürenin 6 ayı geçmesi halinde dahi raporun geçici olarak iletilmesi olanağının verilmesi, OTB tavsiyelerinin zamanında ele alınmasına engel oluşturacak niteliktedir. Bu durumda, OTB Statüsü'nde değişikliğe gidilerek 6 aylık sürenin kısaltılması; buna karşılık, katılımcı örgütlerin yetkili organlarının OTB raporlarını yalnızca yıllık toplantılarda değil daha sık ele almalarına olanak tanınması yararlı olabilecektir.

Katılımcı örgütlerin OTB raporlarını daha sık ele almalarına olanak tanınması görece güç olabilecektir. Bununla birlikte; Yönetim ve Bütçe

Sorunları Danışma Komitesi'nin OTB Statüsü'nün 11 (4) (d) maddesi ışığında BM'ye ilişkin tüm OTB raporlarının toplandığı ve örgüt ile uzmanlık kuruluşlarının bütçelerini inceleyerek öneri getirmekle yetkili kılınan organ olması nedeniyle Genel Kurul'a görüşlerini iletebileceği için, en azından bu olanaktan daha sıklıkla yararlanılması sağlanabilecektir.

4.2. Kararların Uygulanması

OTB tavsiyelerinin katılımcı örgütlerin yasama organlarıncay onaylandıktan sonra uygulanması, BM Genel Sekreteri ile katılımcı örgütlerin yöneticileri tarafından gerçekleştirilmektedir.

Aslında bu süreci, BM Genel Sekreteri'nin idari ve yürütme nitelikli işlevleri bağlamında değerlendirmek gerekir. BM politikalarının uygulanması görevi, kararlar için gerekli zemini hazırlama göreviyle birlikte bir bütündür.

Oysa, AB gibi uluslararası örgütlenme modeline dayanan bir yapıda üye devletlerle işbirliğinin daha kolay sağlanması beklenebilecektir; çünkü, organların görevlerini tam olarak ve zamanında yerine getirmesi kurucu antlaşma hükümleriyle güvence altına alınmıştır. AB'nin İşleyişine İlişkin Antlaşma'nın (2009'da yürürlüğe giren Lizbon Antlaşması) 265. maddesi uyarınca Birliğin yürütme organı niteliğindeki Komisyon, eğer zamanında harekete geçmezse, AB Adalet Divanı önünde aleyhine dava açılması yaptırımıyla karşılaşabilecektir. Buna karşılık BM sisteminde, Genel Sekreterlik başta olmak üzere katılımcı örgütlerin yönetimlerinin yapılanmasındaki değişiklikler büyük ölçüde üye devletler arasındaki uzlaşmayla karara bağlanmaktadır (Sutterlin, 1993: 46). Hatta, bu güçlükler nedeniyle Genel Sekreter'in, denetim kurumlarının bulgularında saptanan eksiklikleri gidermek üzere başlattığı girişimlerin uzun dönemli ve sonuç verici olamadığı görülmektedir. Örneğin 2000 yılında, özellikle, kendine bağlı olarak çalışan personelin neden olduğu zarar nedeniyle örgütün uğradığı mali kayıplara ilişkin olarak Genel Sekreter tarafından kurulan Hesap Verebilirlik Kurulu açıklayıcı bir örnek oluşturmaktadır. Kurul, aynı zamanda BM İdare Mahkemesi'nin mali kayıplara ilişkin kararlarının uygulanması üzerinde çalışmakla görevlendirilmesine karşın başarılı olamamış ve 2005'te görevine son verilmiştir (Loriot, 2005: 75). Aynı şekilde, OTB tavsiyelerinin uygulanmasına ilişkin olarak da temel eleştiri, bu uygulamayı izleyecek bir sistem geliştirilememesi olmuştur (Government Accountability Office, 1986: 12).

OTB, kendi tavsiyelerinin uygulanmasını izlemek amacıyla, 2006 yılında ilgili tavsiyenin kazanmış olduğu hukuksal statü, uygulamada gelinen aşama ve uygulamadan alınan sonuç konusunda katılımcı örgütlerin kesin bilgi vermesini istemiştir (JIU, 2003b: 6).

Ancak, uygulamadaki güçlükler sona ermiş değildir. Özellikle, uygulamanın öngörülen sürenin ötesinde zaman aldığı gözlenmektedir (JIU, 2006: 4). Dolayısıyla, getirilecek olan reform önerisinin, çalışma yöntemlerinin geliştirilmesinin ötesinde kurumsallaşmayı da içermesi gerekmektedir. Sonuç olarak, OTB'nin raporlarına ilişkin kararların uygulanmasını güvence altına almakla görevli bir birimin, BM Genel Sekreterliği bünyesinde oluşturulması uygun görünmektedir. Söz konusu birimin görev kapsamının kesin olarak tanımlanması ve uygulamayı gözetmekle görevli bu birimin de denetlenmesi gibi bir kısırdöngüye sürüklenmeksizin bu işlevin yerine getirilmesi gerekmektedir. Denetim organlarının tavsiyelerinin uygulanmasını izlemek üzere 2005'te kurulan Yönetim Komitesi bu bağlamda uygun platform olarak görünmektedir. Ancak bu, 2010 yılı için yapılan uygulama gibi OTB tavsiyelerinin geçici olarak kapsama alınması şeklinde olmamalı, kalıcılık kazanmalıdır. Ayrıca, OTB'nin BM Genel Kurulu'na sunduğu yıllık raporda söz konusu birimin kaydettiği aşamaya yer verilmesi doğru görünmektedir. Böylece, uygulama aşamasında hem OTB'nin hem Genel Kurul yoluyla üye devletlerin hem de Genel Sekreter'in işbirliği sağlanmış olacaktır.

5. SONUÇ

Uluslararası örgütler gibi onlara bağlı yardımcı organların kuruluğu da gereksinimden kaynaklanmaktadır. Aynı durum, BM Genel Kurulu ve BM sisteminde yer alan uzmanlık kuruluşlarının yardımcı organı konumundaki OTB için de geçerlidir. BM çerçevesindeki her yardımcı organın, kuruluşunu gerçekleştiren ana organ tarafından sonlandırılması hukuksal olarak olanaklıysa da, denetim gereksiniminin artarak sürdüğü dikkate alındığında, OTB'nin görevini sürdürmesi gerektiği açıktır. Yapılması gereken, OTB'nin reformla yenileştirilerek varlığını sürdürmesidir.

OTB'nin bugüne kadar denetim işlevini yeterince yerine getirememiş olmasının, BM sisteminin kurumsal yapısının bir denetim organının bağımsızlığını zedeleyebilecek ölçüde üye devletlerin etkisine açık olmasından kaynaklandığı gözlenmektedir. BM sisteminde, bir denetim organını olumsuz etkileyebilecek iki unsur bulunmaktadır. Birincisi, hesap verebilirlik halka de-

ğil devletlere yönelmektedir. İkincisi, bütçe yetkisini kullanan BM Genel Kurulu ulusal sistemlerdekine eşdeğer bir yasama organı niteliğini taşımamaktadır. Dolayısıyla, Genel Kurul ile OTB raporlarındaki tavsiyelerin uygulayıcısı olan Genel Sekreter arasındaki ilişkide birbirini karşılıklı olarak dengeleme çabalarının sürmesi, OTB'yi örgüt yönetimleri karşısında güçsüz bırakmıştır.

Bu güçsüzlüğü gidermek için, OTB'nin oluşumu, işleyişi ve tavsiyelerinin uygulanması aşamalarında üye devletlerin etkisini azaltmak üzere değişiklikler yapılması gerekmektedir. Bu bağlamda;

- OTB üyelerinin belirlenmesinde Genel Kurul'a yardımcı olacak bir Danışma Kurulu'nun görevlendirilmesi,

- OTB Statüsü'nün soruşturma işlevini vurgulayacak şekilde değiştirilmesi ve BM denetim organları arasında eşgüdümün kurumsallaştırılması,

- OTB tavsiyelerinin bağlayıcı kararlara dönüştürülmesinde katılımcı örgütlerin karar organları için öngörülen sürenin kısaltılması ve bu kararların uygulanmasını güvenceye almak üzere BM Genel Sekreterliği bünyesinde bir birimin görevlendirilmesi,

önerilmektedir.

Bu çalışmada getirilen önerilerin yaşama geçirilmesi, OTB Statüsü'nde değişiklik yapılmasına, dolayısıyla Genel Kurul kararına bağlıdır. Diğer bir deyişle, üye devletlerin desteği zorunludur. Bu nedenle, değişiklikle amaçlanan, üye devletlerin etkisinin tümüyle ortadan kaldırılması olmamalıdır. Diğer yandan, OTB'nin katılımcı örgüt yönetimiyle işbirliğine yanaşmaması da söz konusu olamaz. Çünkü, gerek güçlendirilmesi gereken soruşturma işlevinin yürütülmesinde gerekse OTB tavsiyelerinin uygulanmasında yönetimlerin işbirliği gereklidir. Ayrıca yönetim, ilgili örgütün hukuksal kişiliğini temsil ettiğinden, bu işbirliği işlevselliğin ötesinde anlam taşımaktadır.

OTB'nin reformla güçlendirilmesi, BM sisteminde kaynakların etkin kullanımı ve daha kapsamlı olarak katılımcı örgütlerin amaçlarının gerçekleştirilmesi bakımından önemlidir. Üstelik böyle bir başarının etkisi, BM sistemiyle sınırlı kalmayacaktır. OTB'nin başarısı, denetim ve mali düzenlemeler konusunda BM modelini benimseyen EFTA, Afrika Birliği, Amerikan Devletleri Örgütü gibi bölgesel örgütler için de örnek oluşturabilecektir.

KAYNAKÇA

- Abraszewski, Andrzej T. vd (1995), "Accountability, Management Improvement and Oversight in the United Nations", [http:// www.unjiu.org/data/reports/1995/en95_02a.pdf](http://www.unjiu.org/data/reports/1995/en95_02a.pdf) (Erişim Tarihi: 25.11.2010).
- Abraszewski, Andrzej T. vd (1997), "The Challenge of Outsourcing for the United Nations System" [http:// www.unjiu.org/data/reports/1997/en97_05.pdf](http://www.unjiu.org/data/reports/1997/en97_05.pdf) (Erişim Tarihi: 25.11.2010).
- ACABQ (1992), "Joint Inspection Unit", <http://www.un.org/Docs/journal/asp/ws.asp?m=A/47/755> (Erişim Tarihi: 8.12.2010).
- Amerasinghe, C. F. (1998), "Financing", Handbook on International Organizations, Rene- Jean Dupuy (der.), Hague Academy of International Law.
- Ban, Ki-Moon (2006), "Investing in the United Nations: For a Stronger Organization Worldwide", [http:// www.un.org/reform/investingun/chap6.shtml](http://www.un.org/reform/investingun/chap6.shtml) (Erişim Tarihi: 7.12.2010).
- Beigbeder, Yves (2003), "Fraud, Corruption and United Nations Culture", Rethinking International Organizations: Pathology and Promise, Dennis Dijkzeul ve Yves Beigbeder (der.), Berghan Books.
- Bhatta, Gambhir (2000), Reforms at the United Nations: Contextualising the Annan Agenda, Singapore University Press, Singapore.
- Biraud, Gerard (2010), "Preparedness of United Nations System Organizations for the International Public Sector Accounting Standards (IPSAS)", [http:// www.unjiu.org/data/reports/2010/JIU_REP_2010_6_final.pdf](http://www.unjiu.org/data/reports/2010/JIU_REP_2010_6_final.pdf) (Erişim Tarihi: 4.12.2010).
- Bradlow, Daniel D. (2010), "International Law and the Operations of the International Financial Institutions", International Financial Institutions and International Law, Daniel D. Bradlow ve David B. Hunter (der.), Kluwer Law International, Alphen aan den Rijn.
- Bryant, Ralph (2003), Turbulent Waters: Cross-Border Finance and International Governance, The Brookings Institution, Washington, D.C.
- Childers, Erskine ve Brian Urquhart (1994), Renewing the United Nations System, Dag Hammarskjöld Foundation, Uppsala.

- Daes, Erika-Irene (1994), "Advancement of the Status of Women in the United Nations Secretariat in Era of 'Human Resources Management' and 'Accountability': A New Beginning?", [http:// www.unjiu.org/data /reports/1994/en94_03.pdf](http://www.unjiu.org/data/reports/1994/en94_03.pdf) (Erişim Tarihi: 25.11.2010).
- Dijkzeul, Dennis (1997), *The Management of Multilateral Organizations*, Kluwer Law International, The Hague.
- Everly, Rebecca (2008), "Assessing the Accountability of the High Representative", *Deconstructing the Reconstruction: Human Rights and Rule of Law in Postwar Bosnia and Herzegovina*, Dina Francesca Haynes (der.), Ashgate Publishing , Aldershot.
- Footer, Mary E. (2006), *An Institutional and Normative Analysis of the World Trade Organization*, Martinus Nijhoff Publishers, London.
- Ford, Allen (1957), "The Secretariat", *The United Nations: The First Ten Years*, B.A. Wortley (der.), Manchester University Press, London.
- Fowler, Michael ve Sumihiro Kuyama (2007), "Accountability and the United Nations System", *Policy Brief*, Sayı 8.
- Fox, John D. vd (2000), "Strengthening the Investigations Function in United Nations System Organizations", [http:// www.unjiu.org/data/reports/2000/en2000_9.pdf](http://www.unjiu.org/data/reports/2000/en2000_9.pdf) (Erişim Tarihi: 4.12.2010).
- Franck, Thomas M. (1995), "The United Nations as Guarantor of International Peace and Security", *The United Nations at Age Fifty: A Legal Perspective*, Christian Tomuschat (der.), Kluwer Law International, The Hague / Cambridge, Massachusetts.
- Franda, Marcus (2006), *The United Nations in the Twenty-First Century: Management and Reform Processes in a Troubled Organization*, Rowman and Littlefield , Oxford.
- Gonzales, Armanda Duque ve Wolfgang M¼nch (2000), "Delegation of Authority for the Management of Human and Financial Resources in the United Nations Secretariat", [http:// www.unjiu.org/data /reports/2000/en2000_6.pdf](http://www.unjiu.org/data/reports/2000/en2000_6.pdf) (Erişim Tarihi: 25.11.2010).
- Government Accountability Office (1986), *More Can be Done to Strengthen the UN Joint Inspection Unit*, Washington, D.C.

- Gulbrandsen, Lars H. (2008), "Organizing Accountability in Transnational Standards Organizations: The Forest Stewardship Council as a Good Governance Model", *Organizing Transnational Accountability*, Magnus Boström ve Christina Garsten (der.), Edward Elgar Publishing, Cheltenham.
- Higgins, Rosalyn (1987), "The Role of Resolutions of International Organizations in the Process of Creating Norms in the International System", *International Law and the International System*, William E. Butler (der.), MNP, Dordrecht.
- Independent Steering Committee (2006), "Comprehensive Review of Governance and Oversight within the UN and its Funds, Programmes and Specialized Agencies", <http://www.un.org/Docs/journal/asp/ws.asp?m=A/60/883/Add.2> (Erişim Tarihi: 28.10.2010).
- JIU (1996), "Annual Report for 1 July 1995 – 30 June 1996", http://www.unjiu.org/data/en/annual_reports/ar_1996.pdf (Erişim Tarihi: 28.10.2010).
- JIU (2001), "Experience with the Follow-up System on Joint Inspection Unit Reports and Recommendations", <http://www.un.org/Docs/journal/asp/ws.asp?m=A/56/356> (Erişim Tarihi: 19.11.2010).
- JIU (2003a), "Report on the in-depth Review of its Statute and Working Methods", http://www.unjiu.org/data/en/jiureform/enA58343_add1.pdf (Erişim Tarihi: 28.10.2010).
- JIU (2003b), "Annual Report for 1 January 2002 – 31 December 2002", http://www.unjiu.org/data/en/annual_reports/ar_2002.pdf (Erişim Tarihi: 8.12.2010).
- JIU (2005), "Oversight Lacunae in the United Nations System", <http://www.un.org/Docs/journal/asp/ws.asp?m=A/60/860> (Erişim Tarihi: 4.12.2010).
- JIU (2006), "Comments of the Joint Inspection Unit on the Report of the Steering Committee", <http://www.un.org/Docs/journal/asp/ws.asp?m=A/60/1004> (Erişim Tarihi: 28.10.2010).

- JIU (2009), "Annual Report for 2009 and Programme of Work for 2010", <http://www.unjiu.org/reports/arwpaA6434en.pdf> (Erişim Tarihi: 8.12.2010).
- Kaikobad, K.H. (2007), "The Institutional Law of International Tribunals: Salient Comparative and Hierarchical Aspects", *International Criminal Justice: A Critical Analysis of Institutions and Procedures*, Michael Bohlander (der.), Cameron May Ltd., London.
- Knill, Christoph (2006), "Implementation", *European Union: Power and Policy-Making*, Jeremy Richardson (der.), Routledge, New York.
- Loriot, Francois (2005), "Accountability at the United Nations – in Need of a Genuine External Enforcement Body", *Accountability, Investigation and Due Process in International Organizations*, Chris De Cooker (der.), Martinus Nijhoff Publishers, Leiden.
- Mathiason, John R. (2007), *Invisible Governance: International Secretariats in World Politics*, Kumarian Press.
- Mattli, Walter ve Ngaire Woods (2009), "In Whose Benefit? Explaining Regulatory Change in Global Politics", *The Politics of Global Regulation*, Walter Mattli ve Ngaire Woods (der.), Princeton University Press, New Jersey.
- Mc Clure, Wallace (1960), *World Legal Order*, University of North Carolina Press.
- Moravcsik, Andrew (2005), "Is There a 'Democratic Deficit' in World Politics? A Framework for Analysis", *Global Governance and Public Accountability*, David Held ve Mathias Koenig-Archibugi (der.), Blackwell Publishing, Oxford.
- Münch, Wolfgang (1998), "The Joint Inspection Unit of the United Nations and Specialized Agencies: The Role and Working Methods of a Comprehensive Oversight Institution in the United Nations System", *Max Planck Yearbook of United Nations Law*, Cilt 2.
- Ortiz, Even Fontaine (2009), "The Role of the Special Representatives of the Secretary-General and Resident Coordinators", http://www.unjiu.org/data/reports/2009/en2009_09.pdf (Erişim Tarihi: 25.11.2010).

- Othman, Khalil Issa (1994), "Toward a New System of Performance Appraisal in the United Nations Secretariat: Requirements for Successful Implementation", http://www.unju.org/data/reports/1994/en94_05.pdf (Erişim Tarihi: 25.11.2010).
- Pahre, Robert (2005), "The Political Economy of European Integration in a Spatial Model", *The Political Economy of European Integration: Theory and Analysis*, Erik Jones ve Amy Verdun (der.), Routledge, New York.
- Reif, Linda C. (2004), *The Ombudsman, Good Governance and the International Human Rights System*, Martinus Nijhoff Publishers, Leiden.
- Russett, Bruce vd. (2010), *World Politics: The Menu for Choice*, Wadsworth, Boston.
- Schedler, Andreas (1999), "Conceptualizing Accountability", *The Self-Restraining State: Power and Accountability in New Democracies*, Andreas Schedler vd (der.), Lynne Rienner Publishers, New York.
- Schlesinger, Thomas (2001), "Financing and Financial Crises", *The United Nations – Law and Practice*, Franz Cede ve Lilly Sucharipa (der.), Kluwer Law International.
- Smrkolj, Maja (2009), "International Institutions and Individualized Decision-Making: An Example of UNHCR's Refugee Status Determination", *The Exercise of Public Authority by International Institutions: Advancing International Institutional Law*, Armin von Bogdandy vd (der.), Springer, Heidelberg.
- Sutterlin, James (1993), "The UN Secretary-General as Chief Administrator", *The Challenging Role of the UN Secretary General*, Benjamin Rivlin ve Leon Gordenker (der.), Praeger, Westport, Connecticut.
- United Nations (2000), *UN Juridical Yearbook 2000*, New York.
- United Nations (2006), *UN Juridical Yearbook 2006*, New York.
- United Nations Secretary-General (1994a), "Review of the Efficiency of the Administrative and Financial Functioning of the United Nations", <http://www.un.org/Docs/journal/asp/ws.asp?m=A/49/633> (Erişim Tarihi: 18.03.2011).

- United Nations Secretary-General (1994b), "Review of the Efficiency of the Administrative and Financial Functioning of the United Nations", <http://www.un.org/Docs/journal/asp/ws.asp?m=A/48/876> (Erişim Tarihi: 7.12.2010).
- United Nations Secretary-General (2005), "Report on Scrutinizing Public Expenditure", <http://www.un.org/Docs/journal/asp/ws.asp?m=A/60/568> (Erişim Tarihi: 27.02.2011).
- De Waart, P.J.I.M. (1994), "The UN System at a Crossroads: Peoples' Centre or Big Brothers' Small Club", Towards More Effective Supervision by International Organizations: Essays in Honour of Henry G. Schermers Vol. I, Niels Blokker ve Sam Muller (der.), Martinus Nijhoff Publishers, Dordrecht.
- De Wet, Erika (2005), "The Security Council as a Law Maker: The Adoption of (Quasi) – Judicial Decisions", Development of International Law in Treaty Making, Rudiger Wolfrum ve Volker Roben (der.), Springer, Berlin / Heidelberg / New York.
- White, Nigel D. (2000), "The United Nations System: Conference, Contract or Constitutional Order", Singapore Journal of International and Comparative Law, 4.
- Wiener, Jonathan B. ve Alberto Alemanno (2010), "Comparing Regulatory Oversight Bodies Across the Atlantic: The Office of Information and Regulatory Affairs in the US and the Impact Assessment Board in the EU", Comparative Administrative Law, Susan Rose Ackerman ve Peter L. Lindseth (der.), Edward Elgar Publishing, Cheltenham.
- Yokoi-Arai, Mamiko (2002), Financial Stability Issues: The Case of East Asia, Kluwer Publishers.
- Zweifel, Thomas D. (2006), International Organizations and Democracy: Accountability, Politics, and Power, Lynne Rienner Publishers, Boulder, Colorado.